

Mehanizam za nezavisno izvještavanje

Izvještaj o rezultatima:
Bosna i Hercegovina 2022-2024

Open
Government
Partnership

Independent
Reporting
Mechanism

Sadržaj

Sažetak.....	2
Odjeljak I. Ključna zapažanja	4
Odjeljak II. Rani rezultati	6
Odjeljak III. Učešće i zajednički rad	9
Odjeljak IV. Metodologija.....	12
Dodatak I. Podaci o obavezama	14

Sažetak

Drugi akcioni plan Bosne i Hercegovine rezultirao je modernizovanim nacionalnim portalom za javne nabavke s pristupom otvorenim podacima. Implementacija pojedinih obaveza, poput portala otvorenih podataka, usporena je tehničkim poteškoćama i nedostatkom institucionalne saglasnosti. Iako je politički kontekst bio izazovan, Savjetodavno vijeće nastavilo je s radom tokom implementacije akcionog plana. Provedbene agencije i organizacije civilnog društva uspjele su, uprkos izazovima, održati konstruktivan dijalog o Partnerstvu za otvorenu vlast (POV).

Implementacija

Drugi akcioni plan Bosne i Hercegovine (BiH) uključivao je 10 obaveza. Nastavljen je rad u nekoliko područja politike iz prvog akcionog plana, kao što su otvoreni podaci, javne nabavke, borba protiv korupcije, budžetska transparentnost i pristup informacijama te je uvedena nova obaveza o stvarnom vlasništvu.¹ Šest od 10 obaveza bilo je u potpunosti ili u značajnoj mjeri ispunjeno, što je slično stopi implementacije u prvom akcionom planu (četiri od sedam obaveza ispunjeno u potpunosti ili u značajnoj mjeri).² Značajni rezultati postignuti su u sklopu jedne od tri obaveze identifikovane kao perspektivne u pregledu akcionog plana Mehanizma za nezavisno izvještavanje (MNI):³ u okviru Obaveze br. 6, pokrenut je modernizovani nacionalni portal javnih nabavki, koji omogućava pristup otvorenim podacima i doprinosi jačanju odgovornosti.

Faktori koji su podržali napredak bili su snažno institucionalno vodstvo, aktivno sudjelovanje civilnog društva te uspostavljeni poticajni politički i pravni okviri. Konkretno, poticajni faktori bili su usvajanje zakona (Zakona o zaštiti ličnih podataka, Zakona o graničnoj kontroli), Strategije javnih nabavki (2024-2028.) i nacionalnih politika o transparentnosti i borbi protiv korupcije usklađenih s procesom EU integracija.

Implementacija nekoliko obaveza, kao i u prethodnom ciklusu, kasnila je zbog tehničkih prepreka, nedostatka institucionalnog konsenzusa i političke podijeljenosti. Na primjer, u sklopu Obaveze br. 8 o digitalizaciji u svrhu borbe protiv korupcije i Obaveze br. 7 u okviru e-platforme za

Ukratko

STEPEN IMPLEMENTACIJE

6/10

Potpuno ili u značajnoj mjeri ispunjene obaveze

RANI REZULTATI

2/10

Obaveze s ranim rezultatima

1/10

Obaveze sa značajnim rezultatima

KLJUČNA ZAPAŽANJA

- Decentralizovana struktura vlasti BiH ograničila je obim i ambiciju nacionalnih obaveza.
- Tehničke prepreke i nedostatak institucionalnog konsenzusa odgodili su implementaciju obaveza.
- Poboļjšani dijalog i saradnja između vlasti i civilnog društva olakšali su implementaciju obaveza.
- Komunikacija reformi u sklopu Partnerstva za otvorenu vlast prema široj javnosti i dalje predstavlja izazov.

Usklađenost s minimalnim zahtjevima za vrijeme implementacije: Da

borbu protiv korupcije nisu postignuti značajni rezultati zbog nedostatka institucionalnih dogovora, ljudskih i tehničkih resursa te finansijskih ograničenja.

Učešće i zajednički rad

U BiH, Savjetodavno vijeće inicijative „Partnerstvo za otvorenu vlast“ nadgleda provedbu akcionog plana i uključuje predstavnike organizacija civilnog društva (OCD) i tijela javne uprave. Sveukupno, nivo angažmana u zajedničkom radu i provedbi drugog akcionog plana poboljšan je u poređenju s prvim akcionim planom, sudeći prema učestalosti sastanaka i angažovanih zainteresiranih strana. Javne institucije i civilno društvo često su saradivali, i uživo i online, tokom cijelog procesa izrade i implementacije akcionog plana. Na primjer, organizacije civilnog društva su mogle predložiti poboljšanja, a neke agencije za provedbu su se pojedinačno konsultovale s OCD tokom provedbe obaveza, kao što je Obaveza br. 9 o poboljšanju transparentnosti javnih sredstava dodijeljenih medijima i organizacijama civilnog društva.

Implementacija u kontekstu

Tokom implementacije, nekoliko domaćih i međunarodnih događaja uticalo je na napredak. U oktobru 2022. godine, u BiH su održani Opšti izbori koji su odgodili usvajanje akcionog plana. Dvije godine kasnije, Predsjedništvo BiH je jednoglasno odlučilo pokrenuti pregovore s Frontexom, Agencijom za evropsku graničnu i obalnu stražu, čime je ispunjen ključni uslov za otvaranje pregovora o pristupanju Evropskoj Uniji (EU). U martu 2024. godine, lideri EU su odlučili započeti pregovore o pristupanju s Bosnom i Hercegovinom, pod uslovom da se provedu dodatne reforme.

Krajem decembra 2024. godine, BiH je usvojila dva ključna zakona za otvaranje pregovora s EU: Zakon o zaštiti ličnih podataka⁴ i Zakon o graničnoj kontroli.⁵ Pored toga, usvojena je Strategija javnih nabavki za period 2024-2028, kao i Akcioni plan za njenu provedbu⁶ zajedno s izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama usklađenim sa EU standardima.⁷ Time je stvorena povoljna klima za provedbu obaveze u oblasti javnih nabavki (Obaveza br. 6)

¹ Prelazni izvještaj o rezultatima za Bosnu i Hercegovinu 2019-2021, str. 15, https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2022/06/Bosnia-Herzegovina_Transitional-Results-Report_2019-2021_EN.pdf

² Prelazni izvještaj o rezultatima za Bosnu i Hercegovinu 2019 - 2021, p 15, https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2022/06/Bosnia-Herzegovina_Transitional-Results-Report_2019-2021_EN.pdf

³ Partnerstvo za otvorenu vlast, Bosna i Hercegovina, Pregled akcionog plana 2022–2024, 2023, <https://www.opengovpartnership.org/documents/bosnia-and-herzegovina-action-plan-review-2022-2024/>

⁴ Službeni list Bosne i Hercegovine, br. 12/25, 28. februar 2025. Ovaj zakon ima za cilj usklađivanje sa standardima EU u oblasti zaštite privatnosti i sigurnosti podataka građana.

⁵ Službeni list Bosne i Hercegovine, br. 7/25, 14. februar 2025. Ovaj zakon se tiče upravljanja i kontrole državne granice, što je ključno za sigurnost i saradnju sa susjednim zemljama.

⁶ Agencija za javne nabavke BiH, Strategija javnih nabavki za period 2024–2028. godine s pratećim Akcionim planom <https://www.javnenabavke.gov.ba/bs-Latn-BA/news/386/vijece-ministara-bosne-i-hercegovine-usvojilo-strategiju-javnih-nabavki-za-period-2024-2028>

⁷Prvenstveno s Direktivom 2004/17/EZ, koja usklađuje postupke nabavke subjekata koji djeluju u sektoru upravljanja vodama, energetskom i saobraćajnom sektoru te sektoru poštanskih usluga, zatim Direktivom 2004/18/EZ o usklađivanju postupaka za sklapanje ugovora o javnim radovima, ugovora o javnoj nabavci robe te ugovora o javnim uslugama, kao i Direktivom 2007/66/EZ kojom se mijenjaju prethodne direktive radi poboljšanja učinkovitosti revizorskih postupaka u vezi s dodjelom javnih ugovora.

Odjeljak I. Ključna zapažanja

U nastavku su predstavljena ključna zapažanja i refleksije iz drugog ciklusa akcionog plana. Cilj ovih pouka lekcija je doprinijeti budućim akcionim planovima Bosne i Hercegovine i ostalim naporima na putu ka otvorenoj vlasti.

Zapažanje 1: Decentralizovana struktura vlasti BiH ograničila je obim i ambiciju obaveza.

BiH je izrazito decentralizovana zemlja u kojoj se politike i usluge koje su od interesa za građane i OCD uglavnom pružaju na entitetskom, kantonalnom i lokalnom nivou. Proces Partnerstva za otvorenu vlast u BiH ograničen je na institucije na državnom nivou. Iako to ne utiče na kvalitet dijaloga u okviru Savjetodavnog vijeća, ograničava obim i ambiciju obaveza. Prema izjavi kontakt osobe iz BiH, u trenutnoj političkoj situaciji u BiH "imali smo druge naprednije ideje i koncepte, međutim, bolje je imati skup mjera koje nisu previše ambiciozne nego uopšte nemati mjere."⁸ Nacionalni proces POV-a u BiH mogao bi imati veći utjecaj kroz jaču sinergiju s članovima Lokalnog partnerstva za otvorenu vlast u BiH ili poticanjem širenja članstva Lokalnog partnerstva za otvorenu vlast.

Zapažanje 2: Tehničke prepreke i nedostatak institucionalnog konsenzusa odgodili su implementaciju obaveza.

Implementacija obaveza POV-a u BiH suočava se s brojnim preprekama. Fragmentacija politika i ograničeni tehnički i ljudski kapaciteti zakomplikovali su implementaciju obaveza.⁹ Na primjer, implementacija Obaveze br. 5 ograničena je nedostatkom stručnog osoblja koje bi redovno ažuriralo web stranice Agencije za statistiku.¹⁰ Nadalje, reforme usmjerene na otvorenu vlast često su nailazile na otpor ili su odgađane zbog nedostatka konsenzusa među institucijama.¹¹ Na primjer, iako je portal otvorenih podataka (Obaveza br. 1) razvijen i predstavljen institucijama i nevladinim organizacijama, nije postignut dogovor sa Službom za održavanje i razvoj elektronskog poslovanja i e-Vlade (Generalni sekretarijat Vijeća ministara BiH) o tehničkom i finansijskom održavanju portala.

Zapažanje 3: Poboľjšani dijalog i saradnja između vlade i civilnog društva olakšali su implementaciju obaveza.

OCD aktivno su uključene u praćenje i nadzor akcionog plana kroz Savjetodavno vijeće. Savjetodavno vijeće se redovno sastajalo tokom perioda implementacije, omogućavajući organizacijama da doprinesu praćenju i provedbi obaveza gdje je to moguće.¹² Na primjer, Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije formirala je radnu grupu za pripremu kriterija za poboljšanje proaktivne transparentnosti u procesima raspodjele finansijskih sredstava iz budžeta institucija BiH, koja se, u procesu razvoja smjernica za primjenu kriterija u raspodjeli finansijskih sredstava iz budžeta institucija BiH (Obaveza br. 9), konsultovala s pravnim timom Transparency Internationala BiH izvan redovnih sastanaka Savjetodavnog vijeća.¹³ Međutim, osim angažmana s relevantnim stručnjacima, nije bilo napora da se u provedbu uključe šire grupe civilnog društva, posebno marginalizovane grupe poput osoba s invaliditetom ili nacionalnih manjina.

Zapažanje 4: Komunikacija reformi Partnerstva za otvorenu vlast prema široj javnosti ostaje izazov.

Uprkos određenom napretku u vidljivosti Partnerstva za otvorenu vlast u BiH, širi doseg i dalje ostaje izazov. Web stranica POV-a se ne održava redovno. Prema mišljenju predstavnika/predstavnice civilnog društva, većina građana nije upoznata s obavezama koje je država preuzela učešćem u POV-u niti s njihovim potencijalnim uticajem na dostupnost i transparentnost pružanja javnih usluga.¹⁴ Na primjer, Obaveza br. 6 o podacima o otvorenim nabavkama uključuje centralizaciju podataka o javnim nabavkama u formatu otvorenih podataka. Postoji potreba za koherentnom i efikasnom strategijom komunikacije i informisanja javnosti kako bi se građani uključili u praćenje otvorenih podataka i davanje povratnih informacija o bazama podataka. Takva strategija bi mogla uključivati radionice, obuke i hakatone za civilno društvo i istraživače o korištenju novog sistema e-nabavki.

⁸ Selma Džihanović-Gratz (šefica Odsjeka za pravnu pomoć civilnom društvu, Ministarstvo pravde), intervju s istraživačkim osobljem MNI-ja, 11. februara 2025.

⁹ Intervju s Uredom koordinatora za reformu javne uprave, Intervju s CIN-om. Alen Mrgud (šef Odsjeka za uredništvo i publikovanje, Agencija za statistiku), intervju s istraživačkim osobljem MNI-ja, 14. februara 2025.; Samra Filipović-Hadžiabdić (direktorica, Agencija BiH za ravnopravnost spolova), korespondencija s MNI-om, 26. februara 2025.

¹⁰ Alen Mrgud (šef Odsjeka za uredništvo i publikovanje, Agencija za statistiku), intervju s istraživačkim osobljem MNI-ja, 14. februara 2025.

¹¹ Mubera Begić, Kenan Silajdžija, Sabahudin Suljević (Ured koordinatora za reformu javne uprave/UKRJU), intervju s istraživačkim osobljem MNI-ja, 5. februara 2025.; Lejla Bičakčić (Centar za istraživačko novinarstvo/CIN), intervju s istraživačkim osobljem MNI-ja; Emsad Dizdarević (Transparency International Bosna i Hercegovina/TI BiH), intervju s istraživačkim osobljem MNI-ja, 22. marta 2023.

¹² Lejla Bičakčić (Centar za istraživačko novinarstvo - CIN), intervju za IRM; Emsad Dizdarević (TI BiH), intervju za MNI, 22. marta 2023.

¹³ Mevludin Džindo (pomoćnik direktora, Sektor za koordinaciju borbe protiv korupcije), korespondencija s MNI-om, 3. marta 2025.

¹⁴ Lejla Bičakčić (CIN), intervju za MNI; Alen Vejzagić (Centar za zastupanje građanskih interesa - CPI), intervju s istraživačkim osobljem MNI-ja. date missing, please check first version of the document

Odjeljak II. Rani rezultati

U ovom odjeljku analizirane su obaveze koje su tokom implementacije pokazale najznačajnije rani rezultate. Pri procjeni preliminarnih rezultata, MNI uzima u obzir ciljeve obaveza, nacionalni kontekst, tematsku oblast i dokaze o postignutim promjenama. Pri procjeni preliminarnih rezultata, MNI uzima u obzir opseg ostvarenih promjena i dokaze o njihovoj održivosti.

Tabela 1. Obaveze s preliminarnim rezultatima

Obaveza br. 6: Podaci o javnim nabavkama dostupni na novom modernom portalu: Agencija za javne nabavke pokrenula je modernizovani nacionalni portal javnih nabavki s pristupom otvorenim podacima. Portal pruža strukturirane podatke o nabavkama u stvarnom vremenu, čime doprinosi transparentnosti, administrativnom nadzoru i naporima u borbi protiv korupcije.

Obaveza br. 6: Otvoreni podaci o javnim nabavkama u BiH

Implementator: Agencija za javne nabavke BiH

Kontekst i ciljevi

U okviru ove obaveze, Agencija za javne nabavke (AJN) imala je za cilj da objavi sve podatke o javnim nabavkama prikupljene putem nacionalnog portala za javne nabavke u formatu otvorenih podataka. Ovaj zadatak preuzet je iz obaveze iz prvog Akcionog plana, čija je implementacija bila ograničena nedostatkom sredstava i podrške.¹⁵ Za drugi akcioni plan, Agencija za javne nabavke osigurala je finansiranje za portal koji će se koristiti kao tehničko rješenje za prevazilaženje zakonodavnih prepreka iz prethodnog ciklusa. Prema podacima organizacije Freedom House, dodjela ugovora o javnim nabavkama u BiH nije bila transparentna, a postupci nabavke često su sadržavali nepravilnosti.¹⁶ Podaci također pokazuju nedostatak nadzora kojim bi se osigurao efikasan sistem javnih nabavki, što potkopava povjerenje javnosti i efikasnu raspodjelu javnih sredstava.¹⁷

Rani rezultati: Značajni rezultati

U sklopu ove obaveze postignuti su značajni preliminarni rezultati u transparentnosti javnih nabavki. U decembru 2023. godine, AJN je pokrenuo novi portal (<https://next.ejn.gov.ba/en>) s podacima o javnim nabavkama objavljenim u otvorenom formatu. Stari portal (www.ejn.gov.ba) ostat će aktivan dok se ne integriše s novim.¹⁸ Od pokretanja nove web stranice, na portalu se registrovalo oko 20.000 ponuđača i preko 3.000 ugovornih organa.¹⁹ Podaci na novom portalu dostupni su u otvorenom formatu, a ne u formatu „samo za čitanje“. Kako je predviđeno obavezom, ovi podaci uključuju podatke iz registra ugovornih organa, podatke iz registra ponuđača, podatke o objavljenim obavještenjima, podatke o dodjelama (Poglavlja I i V), podatke o dodjelama iz godišnjih obavještenja (Aneks II, Dio B, Okvirni sporazumi) i podatke o izuzećima od primjene Zakona o javnim nabavkama, kao i podatke o aukcijama.²⁰ Podaci na portalu u Excel formatu pokazuju utrošak sredstava ugovornih organa na različitim nivoima vlasti.¹¹

Podaci objavljeni na dva portala ažuriraju se u stvarnom vremenu čim su spremni za objavljivanje u sistemu e-nabavki. Osim toga, AJN je omogućila da se svi podaci objavljeni u javnom dijelu sistema e-nabavki učine dostupnim javnosti putem Protokola otvorenih podataka

(OData) u mašinski čitljivim formatima application/json, application/atom+xml, application/xml, text/plain, text/xml JSON format, xml, za obradu od strane zainteresiranih pojedinaca i organizacija.²¹ Pored onoga što je predviđeno obavezom, AJN je dodala i funkciju pretraživanja odluka Ureda za razmatranje žalbi, koja omogućuje pretraživanje po sadržaju objavljenih dokumenata.²² AJN također nudi sve objavljene podatke u nekoliko formata za obradu za potrebe OCD, novinara, akademske zajednice i kompanija.²³ Prema predstavniku civilnog društva koja koristi novi portal za praćenje nabavki, ovaj portal omogućava lakši uvid u procedure i, s obzirom na otvorene podatke, znatno brže prikupljanje i obradu podataka.²⁴

Kao rezultat ove obaveze, podaci o javnim nabavkama su prvi put u BiH dostupni u otvorenom formatu i na jednom portalu s mogućnošću pretraživanja. Novi portal nudi bolju funkcionalnost i značajno je pojednostavio proces pristupa podacima o javnim nabavkama.²⁵ Proaktivno objavljivanje podataka osigurava da su podaci dostupni svima, a ne samo onima koji ih zatraže. Otvoreni podaci o javnim nabavkama omogućavaju transparentnost u trošenju javnih sredstava i olakšavaju rad upravnih inspekcija, ureda za finansijsku reviziju i tužilaštava, kao i drugih tijela za provođenje zakona, što može smanjiti korupciju. OCD su redovno konsultovane o napretku, ali nisu učestvovala u razvoju portala jer se radilo o tehničkom zadatku.¹⁷

Sljedeći koraci

BiH je preduzela dodatne korake za poboljšanje transparentnosti javnih nabavki. BiH je odobrila Strategiju javnih nabavki 2024-2028.²⁶ i izmijenila Zakon o javnim nabavkama u julu 2024. godine kako bi poboljšala mehanizme pravne zaštite u postupcima javnih nabavki.²⁷ Prema izvještaju Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2024. godinu, BiH treba uskladiti svoje prakse javnih nabavki sa standardima EU i poboljšati kapacitete za efikasno upravljanje podacima, budući da se razmjena informacija i slanje ponuda trenutno ne vrše elektronski.²⁸ Izvještaj ističe važnost saradnje AJN sa civilnim društvom i sudovima, napominjući da je AJN uložila napore da ojača ovu saradnju organizovanjem specijalizovanih obuka kako bi se osiguralo praćenje kršenja pravila javnih nabavki.

MNI preporučuje da AJN objavi sve podatke na novom portalu u skladu sa Standardom otvorenih podataka o ugovaranju (OCDS).²⁹ OCDS bi unaprijedio postojeće objavljivanje podataka omogućavanjem standardizacije kroz cijeli ciklus javnih nabavki. Primjenom međunarodnih standarda omogućava se veća uporedivost podataka među zemljama, regijama i sektorima. Time se smanjuje opterećenje korisnika, kao što su civilno društvo, novinari, istraživači i preduzeća, da tumače različite formate. Iako je potražnja za otvorenim podacima u BiH i dalje skromna, interes građana, preduzeća i organizacija raste.³⁰ Kako bi se povećala potražnja, AJN bi mogla promovirati novi portal široj javnosti kako bi potaknula razumijevanje i poštivanje propisa o javnim nabavkama od strane zainteresiranih strana, smanjujući pravne rizike i neefikasnost. AJN bi također mogla podržati civilno društvo i druge korisnike u korištenju podataka u svrhe praćenja rada i odgovornosti institucija održavanjem radionica, obuka i hakatona.

¹⁵ Dario Kihli (šef Grupe za informacione tehnologije, Agencija za javne nabavke Bosne i Hercegovine), intervju s istraživačkim osobljem MNI-ja, 14. februara 2025.

¹⁶ Freedom House, Sloboda u svijetu 2022: Bosna i Hercegovina, <https://freedomhouse.org/country/bosnia-and-herzegovina/freedom-world/2022>

¹⁷ Ured za reviziju institucija BiH, Izvještaj revizije učinka: Problemi i nedostaci institucija Bosne i Hercegovine u sistemu javnih nabavki, decembar 2021.

<http://www.revizija.gov.ba/Content/OpenAttachment?Id=028f7eae-3164-4a48-bfe4-7c6e7c5b16cc&langTag=hr>

¹⁸ Zapisnik sa 10. sjednice Savjetodavnog vijeća Inicijative „Partnerstvo za otvorenu vlast“, Sarajevo, soba 2/19, Zgrada prijateljstva između Grčke i Bosne i Hercegovine, 28. maja 2024.

¹⁹ Dario Kihli (šef Grupe za informacione tehnologije, Agencija za javne nabavke Bosne i Hercegovine), intervju s istraživačkim osobljem MNI-ja, 14. februara 2025.

²⁰ Ibid.

²¹ Dario Kihli (šef Grupe za informacione tehnologije, Agencija za javne nabavke Bosne i Hercegovine), korespondencija s MNI-om, 28. februara 2025.

²² Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine, Izvještaj o provedbi Akcionog plana Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za provedbu inicijative „Partnerstvo za otvorenu vlast“ za period 2022-2024, decembar 2023.

<http://www.mpr.gov.ba/reload/default.aspx?id=10936&langTag=bs-BA>

²³ Dario Kihli (šef Grupe za informacione tehnologije, Agencija za javne nabavke Bosne i Hercegovine), korespondencija s MNI-om, 28. februara 2025.

²⁴ Emsad Dizdarević (Transparency International BiH - TI BiH), korespondencija s MNI-om, 21. marta 2025.

²⁵ Dario Kihli (šef Grupe za informacione tehnologije, Agencija za javne nabavke Bosne i Hercegovine), intervju s istraživačkim osobljem MNI-ja, 14. februara 2025.

²⁶ Agencija za javne nabavke BiH, Strategija javnih nabavki 2024-2028.

<https://www.javnenabavke.gov.ba/bs-latn-ba/novosti/386/vijece-ministara-bosne-i-hercegovine-usvojilo-strategiju-javnih-nabavki-za-period-2024-2028>

²⁷ Zakon o javnim nabavkama, Službeni glasnik BiH br. 39/14, 59/22 i 50/24,

<http://www.mpr.gov.ba/biblioteka/zakoni/bs/Zakon%20o%20javnim%20nabavkama%2049%20-%2004.pdf>

²⁸ Evropska komisija, Izvještaj o Bosni i Hercegovini 2024, 30. oktobra 2024,

https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/451db011-6779-40ea-b34b-a0eeda451746_en?filename=Bosnia%20and%20Herzegovina%20Report%202024.pdf

²⁹ Open Contracting Partnership, Open Contracting Standard, <https://standard.open-contracting.org/latest/en/>

³⁰ Partnerstvo za otvorenu vlast, Akcioni plan za Bosnu i Hercegovinu 2022-2024, novembar 2021.

www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2023/01/Bosnia-Herzegovina_Action-Plan_2022-2024_December_EN.pdf

Odjeljak III. Učešće i zajednički rad

Odnosi i komunikacija između provedbenih agencija i organizacija civilnog društva su se poboljšali. Savjetodavno vijeće Partnerstva za otvorenu vlast (POV) redovno se sastajalo tokom 2023. i 2024. godine u skladu s provedbom aktivnosti.

POV u Bosni i Hercegovini

Odsjek za pravnu pomoć civilnom društvu pri Ministarstvu pravde BiH nadgleda proces Partnerstva za otvorenu vlast u Bosni i Hercegovini (BiH). Savjetodavno vijeće Inicijative Partnerstva za otvorenu vlast je naziv foruma s više zainteresiranih strana u BiH u sklopu Partnerstva za otvorenu vlast. Savjetodavno vijeće osnovano je 2018. godine i sastoji se od predstavnika četiri organizacije civilnog društva (OCD) – Transparency International Bosna i Hercegovina (TI BiH), Centra za istraživačko novinarstvo (CIN), Fondacije Centra za zastupanje građanskih interesa (CPI) i Udruženja „Zašto ne?“ – zajedno s provedbenim ministarstvima i agencijama. Iste organizacije učestvovala su i u izradi prvog Akcionog plana BiH (2019-2021.). Prema poslovniku Savjetodavnog vijeća, članovi OCD-a mogu staviti veto na bilo koju odluku i imaju jednaka ovlaštenja u donošenju odluka.³¹ Tokom procesa zajedničkog rada na drugom akcionom planu, Savjetodavno vijeće se sastalo tri puta između jula i decembra 2021. godine, ali se nije ponovo sastalo do decembra 2022. godine, dok se čekalo odobrenje akcionog plana od strane Vijeća ministara.³²

BiH je izrazito decentralizovana zemlja u kojoj se politike i usluge koje su od interesa za građane i OCD uglavnom pružaju na entitetskom, kantonalnom i lokalnom nivou. Proces Partnerstva za otvorenu vlast u BiH ograničen je na institucije na državnom nivou. Iako to ne utiče na kvalitet dijaloga u okviru Savjetodavnog vijeća, ograničava obim i ambiciju obaveza.

Zajednički rad na akcionom planu

Zainteresirane strane civilnog društva intervjuisane za MNI pregled akcionog plana potvrdile su da je tokom procesa zajedničkog rada postojao iterativni dijalog sa predstavnicima vlasti. Civilno društvo je dalo povratne informacije koje su korištene za planiranje i provođenje aktivnosti u sklopu ispunjavanja obaveza, a predstavnici vlade su odgovorili na njihove prijedloge dopunjenim odgovorima i/ili prihvatili njihove prijedloge kada je to bilo moguće. Prije sastanaka Savjetodavnog vijeća, članovi su mogli predložiti tačke dnevnog reda za diskusiju. Nakon svakog sastanka, Ministarstvo pravde BiH je pripremila zapisnike, podijelilo ih sa članovima i objavilo ih online. OCD su mogle slobodno izraziti svoja mišljenja, a njihovi prijedlozi su razmatrani na sastancima. Zbog političkih i budžetskih ograničenja te nedostatnih kapaciteta, Savjetodavno vijeće je odlučilo u akcionom planu uključiti obaveze koje su uglavnom nastavak nezavršenih ili djelimično završenih aktivnosti iz prethodnog akcionog plana.

Ministarstvo pravde BiH održalo je online konsultacije o nacrtu akcionog plana od 24. novembra do 9. decembra 2021. na platformi za e-konsultacije u BiH.³³ Ministarstvo je zatim Vijeće ministara podnijelo nacrt akcionog plana, zajedno s Izvještajem o konsultacijama, sažetkom diskusija sa konsultacijama, stavovima učesnika i objašnjenjem stavova koje su zauzele institucije.³⁴ Međutim, politički zastoj je paralizirao donošenje odluka na visokom političkom nivou u BiH te je usvajanje akcionog plana odgođeno do 9. novembra 2022. Zbog kašnjenja, period implementacije akcionog plana promijenjen je sa 2021-2023 na 2022-2024.³⁵

Učešće tokom implementacije

Tokom perioda implementacije, Savjetodavno vijeće održalo je četiri sastanka (maj 2023., decembar 2023., maj 2024. i oktobar 2024.) na kojim su vodeće institucije podijelile detalje o implementaciji.³⁶ OCD su mogle predložiti poboljšanja⁷, a neki od implementatora su se pojedinačno konsultovali s organizacijama civilnog društva tokom implementacije pojedinih obaveza (kao što je Obaveza br. 9 o poboljšanju transparentnosti javnih sredstava dodijeljenih medijima i OCD).

Sveukupno, nivo angažmana zainteresiranih strana u zajedničkom radu i provedbi drugog akcionog plana poboljšan je u poređenju sa prvim akcionim planom. Javne institucije i civilno društvo često su saradivali, i uživo i online, tokom cijelog procesa izrade i implementacije akcionog plana. Zainteresirane strane iz civilnog društva su cijenile napore Ministarstva pravde da ih uključi u izradu i implementaciju akcionog plana. Međutim, napomenuli su da su politički zastoj i ograničeni ljudski i finansijski kapaciteti javnih institucija ograničili obim obaveza i mogućnost uključivanja novih tema u akcioni plan.³⁷

MNI koristi Standarde učešća i zajedničkog rada POV-a za procjenu participativnih praksi država učesnica tokom cijelog ciklusa akcionog plana.⁹ Zemlje se podstiču da teže ka punoj primjeni standarda i da se pridržavaju minimalnih zahtjeva u okviru svakog standarda.¹⁰ Budući da je na snazi prelazni period, neispunjavanje minimalnih zahtjeva ne utiče na status države učesnice u POV-u.

Tabela 2. Usklađenost s minimalnim zahtjevima

Minimalni zahtjev	Zajednički rad	Implementacija
1.1 Prostor za dijalog Savjetodavno vijeće inicijative "Partnerstvo za otvorenu vlast" pri Vijeću ministara BiH je naziv foruma zainteresiranih strana u BiH. Tokom procesa zajedničkog rada, Savjetodavno vijeće sastalo se tri puta između jula i decembra 2021. godine, ali se nije ponovo sastalo do decembra 2022. godine dok su čekali da Vijeće ministara usvoji akcioni plan. Savjetodavno vijeće sastalo se četiri puta tokom perioda implementacije (8. maja 2023., 6. decembra 2023., 28. maja 2024. i 16. oktobra 2024.). Zapisnici sa sastanaka Savjetodavnog vijeća dostupni su na web stranici Ministarstva pravde. ³⁸ Pravilnik o radu Savjetodavnog vijeća (uključujući izmjene iz 2019.) dostupan je na web stranici Ureda koordinatora ³⁹ za reformu javne uprave i na web stranici Ministarstva pravde. ⁴⁰	Ne	Da
2.1 Web stranica POV-a: Ministarstvo pravde održava web stranicu s najnovijim Akcionim planom POV-a ⁴¹ Međutim, stranica se ne ažurira redovno. Ministarstvo pravde također objavljuje sve relevantne izvještaje, zapisnike sa sastanaka Savjetodavnog vijeća i kratak opis procesa zajedničkog rada u POV kategoriji na njihovoj web stranici. ⁴²	Da	Da
2.2 Repozitorij: Ministarstvo pravde objavljuje aktuelne i prošle akcione planove, relevantne izvještaje i zapisnike sa sastanaka Savjetodavnog vijeća u POV kategoriji na svojoj web stranici. Web stranica se ažurira najmanje dva puta godišnje	Ne	Da

tokom perioda implementacije (decembar 2022 – decembar 2024.) s dokazima o implementaciji obaveza. ⁴³		
3.1 Obavještenje unaprijed: Pogledajte Pregled akcionog plana MNI. ⁴⁴	Ne	Nije primjenjivo
3.2 Uključenost javnosti: Pogledajte Pregled akcionog plana MNI-a.	Da	Nije primjenjivo
3.3 Mehanizam povratnih informacija: Pogledajte Pregled akcionog plana MNI-a.	Da	Nije primjenjivo
4.1 Obrazloženje odgovora: Pogledajte Pregled akcionog plana MNI-a.	Da	Nije primjenjivo
5.1 Otvorena implementacija: Savjetodavno vijeće se sastalo četiri puta tokom implementacije (vidi minimalni zahtjev 1.1). ⁴⁵ Na ovim sastancima je predstavljen napredak u implementaciji, a civilno društvo je moglo komentarisati i predložiti promjene. ⁴⁶	Nije primjenjivo	Da

³¹„Poslovnik o izmjeni Poslovnika o radu Savjetodavnog vijeća inicijative Partnerstvo za otvorenu vlast“, <https://parco.gov.ba/wp-content/uploads/2019/03/Poslovnik-Savjetodavno-vijece-Izmjene.pdf>

³² Partnerstvo za otvorenu vlast, Pregled Akcionog plana Bosne i Hercegovine, str. 19, https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2023/09/Bosnia-Herzegovina_Action-Plan-Review_2022-2024_EN.pdf

³³Partnerstvo za otvorenu vlast, Pregled Akcionog plana Bosne i Hercegovine 2022–2024, <https://www.opengovpartnership.org/documents/bosnia-and-herzegovina-action-plan-review-2022-2024/>

³⁴Partnerstvo za otvorenu vlast, Pregled Akcionog plana Bosne i Hercegovine 2022–2024, <https://www.opengovpartnership.org/documents/bosnia-and-herzegovina-action-plan-review-2022-2024/>

³⁵ Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine, Zapisnik sa sedme sjednice Savjetodavnog vijeća inicijative „Partnerstvo za otvorenu vlast“, Sarajevo, 27. decembra 2022, <http://www.mpr.gov.ba/reload/default.aspx?id=10936&langTag=hr-HR>

³⁶ <http://www.mpr.gov.ba/reload/default.aspx?id=10936&langTag=hr-HR>

³⁷ Lejla Bičakčić (Centar za istraživačko novinarstvo), intervju s istraživačkim osobljem MNI-ja; Emsad Dizdarević (TI BiH), intervju s istraživačkim osobljem MNI-ja, 22. marta 2023; Darko Brkan (Zašto ne), intervju s istraživačkim osobljem MNI-ja, 28. marta 2023.

³⁸Web stranica Ministarstva pravde, <http://www.mpr.gov.ba/reload/default.aspx?id=10936&langTag=hr-HR>

³⁹Ured koordinatora za reformu javne uprave, POV, <https://parco.gov.ba/hr/ogp/>

⁴⁰„Poslovnik Savjetodavnog vijeća Inicijative Partnerstvo za otvorenu vlast“, <https://parco.gov.ba/wp-content/uploads/2019/03/Poslovnik-Savjetodavno-vijece.pdf>

⁴¹ <https://ogp.ba/>

⁴²Web stranica Ministarstva pravde, <http://www.mpr.gov.ba/reload/default.aspx?id=10936&langTag=hr-HR>

⁴³ Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine, Izvještaj o provedbi Akcionog plana Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za provedbu inicijative „Partnerstvo za otvorenu vlast“ za period 2022-2024, decembar 2023, <http://www.mpr.gov.ba/reload/default.aspx?id=10936&langTag=bs-BA>

⁴⁴ Partnerstvo za otvorenu vlast, Pregled Akcionog plana za Bosnu i Hercegovinu 2022-2024, <https://www.opengovpartnership.org/documents/bosnia-and-herzegovina-action-plan-review-2022-2024/>

⁴⁵Web stranica Ministarstva pravde, <http://www.mpr.gov.ba/reload/default.aspx?id=10936&langTag=bs-BA>

⁴⁶Bičakčić, intervju s istraživačkim osobljem MNI-ja; Emsad Dizdarević, intervju s istraživačkim osobljem MNI-ja; Alen Vejzagić, intervju s istraživačkim osobljem MNI-ja.

Odjeljak IV. Metodologija

Ovaj izvještaj doprinosi jačanju odgovornosti i učenju države kroz procjenu stepena implementacije Akcionog plana i preliminarnih rezultata. Izvještaj detaljno analizira pojedinačne obaveze ili klastere u kojima su postignuti najbolji preliminarni rezultati te procjenjuje učešće države i praksu zajedničkog rada tokom cijelog ciklusa implementacije Akcionog plana.⁴⁷

Proizvodi Mehanizma za nezavisno izvještavanje koji se pružaju tokom ciklusa nacionalnog akcionog plana uključuju:

- **Kratak pregled zajedničkog rada:** Kratki pregled koji ističe lekcije iz prethodnih izvještaja Mehanizma za nezavisno izvještavanje kako bi se podržao proces POV-a u zemlji, izrada akcionog plana i ukupni proces učenja.
- **Pregled Akcionog plana:** Tehnički pregled karakteristika akcionog plana, uključujući jake i slabe strane koje je identifikovao MNI kako bi unaprijedio proces implementacije.
- **Srednjoročna revizija:** Pregled četverogodišnjih akcionih planova nakon srednjoročnog osvježavanja. Pregled procjenjuje nove ili značajno izmijenjene obaveze u ažuriranom akcionom planu, usklađenost s pravilima POV-a i pruža neformalne informacije o napretku implementacije.
- **Izvještaj o rezultatima:** Sveukupna procjena implementacije koja se fokusira na rezultate na nivou politike i način ostvarivanja promjena. Izvještaj uključuje i provjere usklađenosti s pravilima POV-a i doprinosi odgovornosti i dugoročnom učenju.

U Izvještajima o rezultatima, MNI koristi dva indikatora za procjenu obaveza:

Stepen implementacije

MNI procjenjuje stepen implementacije svake obaveze u akcionom planu, uključujući obaveze grupisane u Pregledu Akcionog plana.⁴⁸ Stepen implementacije obaveza može biti ocijenjen jednim od sljedećih:

- Nema dostupnih dokaza
- Nije započeo
- Ograničen*
- Značajan
- Završeno

Preliminarni rezultati

MNI procjenjuje nivo preliminarnih rezultata implementacije za svaku obavezu ili klaster. Pri tome, MNI razmatra ciljeve obaveza, kontekst zemlje, područja u kojima se donose politike i dokaze o postignutim promjenama. Indikator preliminarnih rezultata određuje se na osnovu opsega promjena koje su postignute i dokaza o potencijalnoj održivosti nastale promjene. Indikator preliminarnih rezultata obuhvata tri nivoa:

- **Nema značajnih rezultata:** Prema prikupljenim dokazima (putem istraživanja, intervjua itd.), implementacija obaveze otvorene vlasti dovela je do neznatnih ili nikakvih pozitivnih rezultata. Prilikom evaluacije aktivnosti provedenih tokom perioda implementacije i njihovih ishoda (ako ih je bilo), MNI nije primijetio značajne promjene koje se tiču:
 - unaprjeđenja praksi, politika ili institucija u određenoj oblasti ili unutar javnog sektora,

- jačanje okruženja koje potiče izgradnju povjerenja između građana i države.
- **Ograničeni rezultati:** Prema prikupljenim dokazima (putem istraživanja, intervjua itd.), implementacija obaveze otvorene vlasti dovela je do pozitivnih rezultata. Prilikom evaluacije aktivnosti provedenih tokom perioda implementacije i njihovih ishoda, MNI je zabilježio značajne promjene koje se tiču:
 - unapređenja praksi, politika ili institucija u određenoj oblasti ili unutar javnog sektora, ili
 - jačanje okruženja koje potiče izgradnju povjerenja između građana i države.
- **Značajni rezultati:** Prema prikupljenim dokazima (putem istraživanja, intervjua itd.), implementacija obaveze otvorene vlasti dovela je do značajnih pozitivnih rezultata. Prilikom evaluacije aktivnosti provedenih tokom perioda implementacije i njihovih ishoda, MNI je zabilježio značajne promjene usmjerene na:
 - unapređenje praksi, politika ili institucija u određenoj oblasti ili unutar javnog sektora, ili
 - jačanje okruženja koje potiče izgradnju povjerenja između građana i države.

Značajni pozitivni rezultati ukazuju na jasna očekivanja da će prethodno navedene promjene s vremenom postati održive.

Ovaj izvještaj pripremio je MNI u saradnji sa Svjetlanom Ramić Marković, a pregledao ga je Andy McDevitt, eksterni stručnjak MNI-a. Metodologiju MNI-a, kvalitet MNI proizvoda i proces pregleda nadgleda Međunarodni ekspertski panel MNI-a.⁴⁹ Za više informacija posjetite MNI web stranicu⁵⁰ ili rječnik MNI i POV termina.⁵¹

⁴⁷Za definicije termina Partnerstva za otvorenu vlast (POV), kao što su zajednički rad i perspektivne obaveze, pogledajte „Rječnik POV-a“: <https://www.opengovpartnership.org/glossary/>

⁴⁸Tokom procesa pregleda Akcionog plana, MNI grupiše obaveze s istim političkim ciljem. U ovim slučajevima, MNI procjenjuje „Potencijal za postizanje rezultata“ i „Preliminarne rezultate“ na nivou klastera. Stepent implementacije se procjenjuje za svaku pojedinačnu obavezu. Za više informacija o tome kako MNI grupira obaveze, pogledajte Odjeljak IV o Metodologiji u Pregledu Akcionog plana.

⁴⁹Partnerstvo za otvorenu vlast, Mehanizam za nezavisno izvještavanje, Međunarodni ekspertski panel

<https://www.opengovpartnership.org/about/who-we-are/international-experts-panel/>

⁵⁰ Partnerstvo za otvorenu vlast, Pregled MNI-a, <https://www.opengovpartnership.org/irm-guidance-overview>

⁵¹ Partnerstvo za otvorenu vlast, Rječnik POV-a, <https://www.opengovpartnership.org/irm-guidance-overview/>

Dodatak I. Podaci o obavezama⁵²

Obaveza br. 1: Koordinacija razvoja ekosistema otvorenih podataka

● Provjerljivo: Da ● Da li ima perspektivu otvorene vlasti? Da ● Potencijal za rezultate: Značajan	● Stepen implementacije: Ograničen ● Rani rezultati: Nema značajnih rezultata

U okviru ove obaveze, Ured koordinatora za reformu javne uprave (PARCO) imao je za cilj razvoj prvog centralizovanog vladinog portala otvorenih podataka u BiH. KRJU je planirao testirati portal u osam institucija Vijeća ministara, a zatim ga proširiti na druge administrativne nivoe.⁵³ Ova obaveza je zahtijevala od UKRJU da Vijeću ministara dostavi odluku kojom bi se precizirala održivost portala.⁵⁴ UKRJU je sastavio nacrt odluke, ali nije uspio postići dogovor sa Službom za održavanje i razvoj elektronskog poslovanja i e-Vlade pri Generalnom sekretarijatu Vijeća ministara BiH (cilj 2).⁵⁵ Budući da dogovor nije postignut, UKRJU nije mogao dostaviti odluku Vijeću ministara niti organizovati pilotiranje portala u osam institucija.⁵⁶

Obaveza br. 2: Poboljšanje transparentnosti u institucijama BiH

● Provjerljivo: Da ● Da li ima perspektivu otvorene vlasti? Da ● Potencijal za rezultate: Nejasan	● Stepen implementacije: Završeno ● Rani rezultati: Ograničeni rezultati

Ova obaveza je nastavak obaveze iz prvog akcionog plana BiH za UKRJU da mjeri i prati napredak vladinih institucija u oblasti proaktivne transparentnosti. Od 2018. godine, vladine institucije u BiH su obavezne proaktivno objavljivati 38 kategorija informacija, uključujući godišnje budžete, dokumente o javnim nabavkama i planove rada.⁵⁷ UKRJU je imao za cilj povećati uključenost institucija u godišnje istraživanje o implementaciji standarda proaktivne transparentnosti. Obaveza je također uključivala nadogradnju softvera za praćenje proaktivne transparentnosti.

UKRJU je ispunio ovu obavezu. 55 institucija je učestvovalo u istraživanju 2022. godine, 65 je učestvovalo u 2023. godini, a 56 je učestvovalo u 2024. godini (cilj 1).⁵⁸ Istraživanje iz 2024. godine pokazalo je da je prosječna usklađenost sa standardima bila 73,78%. Ovo je poboljšanje od 1,5% u odnosu na 2023.⁵⁹ godinu i poboljšanje od 6,21% u odnosu na rezultate iz 2021. godine, gdje je prosječna usklađenost sa standardima bila 67,57% (od 62 anketirane institucije).⁶⁰ Neke institucije ne objavljuju ključne informacije, dok pet institucija ispunjava sve standarde (100%): Direkcija za evropske integracije, Agencija za statistiku, Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta, Ured koordinatora za reformu javne uprave i Agencija za nadzor nad tržištem.⁶¹ Nekoliko institucija izrazilo je interes za proaktivnu transparentnost i objavljivanje podataka, navodeći UKRJU kao primjer. Prema UKRJU-u, proces objavljivanja podataka usporava česta fluktuacija osoblja koje mora biti obučeno za unos podataka.⁶²

UKRJU je učestvovao u obuci o proaktivnoj transparentnosti i otvorenim podacima za državne službenike koju je organizovala Agencija za državnu službu BiH u aprilu 2023. i maju 2024. (cilj 2).⁶³ UKRJU je također proveo tri godišnja istraživanja o ispunjavanju standarda

proaktivne transparentnosti za period 2022-2023. (cilj 3).⁶⁴ Konačno, u saradnji s Agencijom za statistiku, UKRJU je nadogradio softver za mjerenje i istraživanje proaktivne transparentnosti (cilj 4).⁶⁵ Prethodni softver je usporavao proces unosa podataka jer je neke podatke bilo potrebno unositi više puta.

Pored rada na ispunjavanju ove obaveze, UKRJU je 2023. godine doprinio nizu obuka za Organizaciju za sigurnost i saradnju u Evropi (OSCE) za predstavnike jedinica lokalne samouprave o proaktivnoj transparentnosti, kao dio reforme javne uprave u BiH.⁶⁶ OCD zalagale su se za usvajanje koncepta proaktivne transparentnosti unutar institucija te u strategijama i planovima na lokalnim nivoima. Strategija za borbu protiv korupcije Zeničko-dobojskog kantona iz 2022. godine sadržavala je proaktivnu transparentnost kao cilj.⁶⁷ Štaviše, Zakon o slobodi pristupa informacijama na nivou institucija BiH iz 2023. godine obavezuje institucije da proaktivno objavljuju i ažuriraju svoje web stranice, informacije o institucijama, planove rada, strategije, godišnje budžete i javne nabavke, u formi koja je lako dostupna.⁶⁸

Obaveza br. 3: Jačanje svijesti i informisanje organizacija civilnog društva o važnosti pitanja stvarnog vlasništva

● Provjerljivo: Da ● Da li ima perspektivu otvorene vlasti? Da ● Potencijal za rezultate: Nejasan	● Stepen implementacije: Značajan ● Rani rezultati: Nema značajnih rezultata

Ova obaveza, finansirana sredstvima iz projekta EU4CivilSociety, imala je za cilj jačanje svijesti OCD-a o potrebi za transparentnošću stvarnog vlasništva kroz osam radionica. Ministarstvo pravde objavilo je poziv za učešće u radionicama na svojoj web stranici i na mreži kontakata EU (cilj 2). Ministarstvo pravde održalo je četiri radionice u Banjoj Luci, Brčkom, Mostaru i Sarajevu, na kojima je učestvovalo preko 70 organizacija civilnog društva (cilj 3).⁶⁹ Učesnici su upoznati s pojmom stvarnog vlasništva i potencijalnim rizicima u vezi s pranjem novca i finansiranjem terorističkih aktivnosti.⁷⁰ Ministarstvo nije održalo preostale četiri radionice tokom implementacije akcionog plana zbog nedostatka trenera.⁷¹

Obaveza br. 4: Poboljšanje transparentnosti budžeta

● Provjerljivo: Da ● Da li ima perspektivu otvorene vlasti? Da ● Potencijal za rezultate: Skroman	● Stepen implementacije: Završeno ● Rani rezultati: Nema značajnih rezultata

Ova obaveza imala je za cilj uvođenje budžeta za građane u dodatnih 10 javnih institucija. Radi se o nastavku obaveze iz prvog akcionog plana u kojem je Ministarstvo finansija i trezora izradilo Budžet za građane s informacijama o korisnicima budžeta, budžetskim raspodjelama po institucijama i programima te vizuelnim podacima (infografike, statistike, itd.).⁷² U okviru aktuelne obaveze, Ministarstvo finansija i trezora objavilo je priručnik za pripremu budžeta za građane 27. decembra 2024. (cilj 1).⁷³ Priručnik sadrži definiciju, osnovu, svrhu i glavne principe budžeta za građane; pravni osnov za kreiranje budžeta za građane; spisak aktera u procesu pripreme i objavljivanja budžeta za građane; predložak/sadržaj budžeta za građane; i osnovne korake u pripremi i objavljivanju dokumenta budžeta za građane.

Sedam institucija je pripremila budžet za građane za kalendarsku 2023. godinu, i sedam za kalendarsku 2024. godinu.⁷⁴ Četiri institucije su pripremile budžet za građane za 2023. i 2024. godinu (na dvije godine), a šest je pripremila budžete za samo jednu od ove dvije godine. Ovo je poboljšanje u odnosu na period prije akcionog plana kada je samo jedna institucija pripremila građanski budžet. Cilj obaveze da 10 institucija pripremi budžete za građane je također ispunjen. Međutim, nije jasno da li su ove građanske budžete koristile organizacije civilnog društva ili građani u svrhu držanja vlasti odgovornom, a izrada građanskih budžeta još uvijek nije postala praksa u svim vladinim institucijama. MNI stoga ocjenjuje da nisu postignuti značajni rezultati.

Obaveza br. 5: Unapređenje dostupnosti i korištenja statističkih podataka

● Provjerljivo: Da ● Da li ima perspektivu otvorene vlasti? Da ● Potencijal za rezultate: Skroman	● Stepen implementacije: Ograničen ● Rani rezultati: Nema značajnih rezultata

Ova obaveza nastavak je nedovršene inicijative iz prvog akcionog plana Agencije za statistiku, koja se tiče objavljivanja statističkih podataka i održavanje radionica o korištenju i tumačenju statističkih podataka.⁷⁵ U sklopu ove obaveze, Agencija treba uspostaviti online bazu podataka koja korisnicima omogućava kreiranje i preuzimanje prilagođenih tabela te stvara preduslove za automatsku razmjenu podataka s centralnim portalom otvorenih podataka za BiH (cilj 1). Učitavanje i slanje vremenskih serija u online bazu podataka i testiranje napreduju sporo zbog ograničenih ljudskih resursa. Agencija je održala dvije radionice s korisnicima iz javnih institucija i medija o razmjeni podataka (cilj 2). U sklopu cilja 3, Agencija je planirala revidirati svoje publikacije i objave kako bi se osiguralo ispravno tumačenje statističkih podataka. U sklopu cilja 3, Agencija je objavila dva vodeća izvještaja u februaru i julu 2024. godine, Žene i muškarci u BiH i BiH u brojkama.⁷⁶ Izvještaji se objavljuju s ciljem da statistički podaci budu pristupačniji, zanimljiviji i jednostavniji za korištenje širokom krugu korisnika, uključujući medije.⁷⁷

Obaveza br. 6: Otvoreni podaci o javnim nabavkama

● Provjerljivo: Da ● Da li ima perspektivu otvorene vlasti? Da ● Potencijal za rezultate: Skroman	● Stepen implementacije: Završeno ● Rani rezultati: Značajni rezultati

Implementacija ove obaveze je procijenjena u Odjeljku II.

Obaveza br. 7: Uspostavljanje e-platforme za borbu protiv korupcije u Bosni i Hercegovini

● Provjerljivo: Da ● Da li ima perspektivu otvorene vlasti? Da ● Potencijal za rezultate: Nejasan	● Stepen implementacije: Ograničen ● Rani rezultati: Nema značajnih rezultata

Kao dio ove obaveze, Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH (APIK) imala je za cilj kreiranje web stranice za objedinjavanje informacija o borbi protiv korupcije na svim nivoima vlasti. APIK je kreirao web stranicu (cilj 1) koja kombinuje njihovu vlastitu web stranicu i web stranicu EU projekta Institucionalna podrška antikorupciji u BiH (IPAK) za 2019-2021.⁷⁸ Agencija je održala dva sastanka s državnim vlastima o tome koje informacije bi trebale biti dostupne na web stranici (cilj 2). Prikupljanje i obrada informacija na web stranici je u toku (cilj 3).⁷⁹ APIK je također uspostavio web redakciju s ciljem objavljivanja podataka (statističkih/analitičkih) vezanih za borbu protiv korupcije (dio cilja 4).⁸⁰ Međutim, web stranica još uvijek nije dostupna javnosti.

Obaveza br. 8: Digitalizacija borbe protiv korupcije

● Provjerljivo: Da ● Da li ima perspektivu otvorene vlasti? Da ● Potencijal za rezultate: Skroman	● Stepen implementacije: Ograničen ● Rani rezultati: Nema značajnih rezultata

U okviru ove obaveze, APIK je imao za cilj digitalizaciju procesa kreiranja planova integriteta za javne institucije. APIK je nakon testne faze uspostavio sistem za elektronsko kreiranje planova integriteta, ali ga nije stavio u funkciju zbog nedostatka sredstava (cilj 1).⁸¹ APIK je također uspostavio i testirao elektronski registar rizika od korupcije u institucijama BiH (faza 2), ali ga nije objavio. APIK trenutno radi na prikupljanju, obradi i objavljivanju informacija u registru (cilj 3).

Obaveza br. 9: Poboljšanje transparentnosti raspodjele budžetskih sredstava u procesu dodjele finansijskih sredstava iz budžeta

● Provjerljivo: Da ● Da li ima perspektivu otvorene vlasti? Da ● Potencijal za rezultate: Skroman	● Stepen implementacije: Završeno ● Rani rezultati: Nema značajnih rezultata

U sklopu ove obaveze, APIK je imao za cilj uspostavljanje dobrovoljnih kriterija za državne institucije o objavljivanju informacija o iznosu i namjeni javnih sredstava dodijeljenih medijima i OCD-ima. APIK bi također razvio dobrovoljne kriterije za medije i OCD-e za objavljivanje informacija o tome kako koriste javna sredstva.

APIK je, u saradnji s Transparency International BiH (TI BiH), razvio kriterije za državne institucije za objavljivanje informacija o sredstvima dodijeljenim organizacijama civilnog društva i medijima i dao smjernice za implementaciju (cilj 1).⁸² APIK je proveo konsultacije i predstavio dokument nadležnim institucijama, uključujući Ministarstvo pravde, Ministarstvo finansija i trezora, Direkciju za evropske integracije i Ured koordinatora za reformu javne uprave. U saradnji s TI BiH, APIK je dokument distribuirao institucijama u fazama, s posebnim fokusom na one koje dodjeljuju sredstva organizacijama civilnog društva i medijima.⁸³

Vlada nije usvojila kriterije i državne institucije nisu obavezne da postupaju u skladu s njima. S obzirom na navedeno, MNI je procijenio da u okviru ove obaveze do kraja perioda implementacije nisu ostvareni značajni rezultati.

Obaveza br.10: Uspostavljanje sistema za razmjenu informacija s građanima BiH i povećanje transparentnosti informacija na web stranici

● Provjerljivo: Da ● Da li ima perspektivu otvorene vlasti? Da ● Potencijal za rezultate: Skroman	● Stepen implementacije: Značajan ● Rani rezultati: Nema značajnih rezultata

U okviru ove obaveze, Agencija za ravnopravnost spolova (ARS BiH) imala je za cilj dodati novi sadržaj na svoju web stranicu i omogućiti dvosmjernu komunikaciju sa zainteresiranim stranama. ARS BiH je redizajnirala svoju web stranicu (<https://arsbih.gov.ba>) (cilj 1) kako bi uvela novi sadržaj poput obilježavanja važnih događaja (npr. Međunarodnog dana muškaraca), objavila više informacija o ravnopravnosti spolova u BiH, i učinila rad ARS BiH i Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice (MLJPI) pristupačnijim (cilj 2).⁸⁴ Prethodna web stranica je bila zastarjela i podaci nisu generirani u otvorenom formatu, za razliku od nove web stranice.⁸⁵ Zbog tehničkih i finansijskih ograničenja, web stranica ne omogućava korisnicima da prijave slučajevne potencijalne diskriminacije na osnovu spola (cilj 2). Promocija sistema razmjene informacija sa zainteresiranim stranama je u toku, a kontakti se ostvaruju putem email adresa ARS BiH i MLJPI-ja (cilj 3).⁸⁶

⁵² Uredničke napomene:

Za obaveze koje su grupisane, procjena potencijala za rezultate i preliminarnih rezultata provodi se na nivou klastera, a ne na nivou pojedinačne obaveze.

1. Nazivi obaveza su možda skraćeni radi preglednosti. Kompletan tekst obaveza možete pronaći u Akcionom planu Bosnu i Hercegovinu, <https://www.opengovpartnership.org/documents/bosnia-and-herzegovina-action-plan-2022-2024-december/>
2. Za više informacija o procjeni napretka u ispunjavanju obaveza pogledajte Pregled akcionog plana, <https://www.opengovpartnership.org/documents/bosnia-and-herzegovina-action-plan-review-2022-2024/>

⁵³ Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine, Izvještaj o provedbi Akcionog plana Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za provedbu inicijative „Partnerstvo za otvorenu vlast“ za period 2022-2024, decembar 2023. godine, <http://www.mpr.gov.ba/reload/default.aspx?id=10936&langTag=bs-BA>

⁵⁴ Partnerstvo za otvorenu vlast, Akcioni plan za Bosnu i Hercegovinu 2022-2024, novembar 2021, www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2023/01/Bosnia-Herzegovina_Action-Plan_2022-2024_December_EN.pdf

⁵⁵ Mubera Begić, Kenan Silajdžija, Sabahudin Suljević (Ured koordinatora za reformu javne uprave/PARCO), intervju s istraživačkim osobljem MNI-ja, 5. februara 2025.

⁵⁶ Ibid.

⁵⁷ Partnerstvo za otvorenu vlast, Bosna i Hercegovina, <https://www.opengovpartnership.org/members/bosnia-and-herzegovina/commitments/BA0006/>

⁵⁸ Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine, Izvještaj o provedbi Akcionog plana Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za provođenje inicijative „Partnerstvo za otvorenu vlast“ za period 2022-2024.

<http://www.mpr.gov.ba/reload/default.aspx?id=10936&langTag=bs-BA>

⁵⁹ Ibid.

⁶⁰ Partnerstvo za otvorenu vlast, str. 11, https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2023/01/Bosnia-Herzegovina_Action-Plan_2022-2024_December_EN.pdf.

⁶¹ Kenan Silajdžija, intervju s istraživačkim osobljem MNI-ja, 10. februara 2025.

⁶² Mubera Begić, Kenan Silajdžija, Sabahudin Suljević (stručni savjetnik za reformu javne uprave, Ured koordinatora za reformu javne uprave/PARCO), intervju s istraživačkim osobljem MNI-ja, 5. februara 2025.

⁶³ iLearn, Agenda obuke iz 2024., <https://ilearn.gov.ba/Training/ViewTraining/4455>

⁶⁴ Mubera Begić, Kenan Silajdžija, Sabahudin Suljević (stručni savjetnik za reformu javne uprave, Ured koordinatora za reformu javne uprave/PARCO), intervju s istraživačkim osobljem MNI-ja, 5. februara 2025.

⁶⁵ Mubera Begić (stručna savjetnica za reformu javne uprave, Ured koordinatora za reformu javne uprave/PARCO), intervju s istraživačkim osobljem MNI-ja, 5. februara 2025.

⁶⁶Mubera Begić, Kenan Silajdžija, Sabahudin Suljević (Ured koordinatora za reformu javne uprave/PARCO), intervju s istraživačkim osobljem MNI-ja, 5. februara 2025.

⁶⁷Emsad Dizdarević (Transparency International BiH-TI BiH), intervju s istraživačkim osobljem MNI-ja, 5. marta 2025.

⁶⁸Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine, Zakon o slobodi pristupa informacijama na nivou institucija Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik Bosne i Hercegovine br. 16/23, član 14,

http://www.mpr.gov.ba/pristup_info/default.aspx?id=2574&langTag=bs-BA

⁶⁹Spisak učesnika i materijali s radionice dostupni istraživaču, prepiska s MNI-om i Vildanom Hadžihasanovićem (Ministarstvo pravde), 11. februara 2025.

⁷⁰Selma Džihanović-Gratz (šefica Odsjeka za pravnu pomoć civilnom društvu, Ministarstvo pravde), intervju s istraživačkim osobljem MNI-ja, 11. februara 2025.

⁷¹Ibid.

⁷²„Budžet za građane, institucija Bosne i Hercegovine i međunarodne obaveze Bosne i Hercegovine“,

https://vijeceministara.gov.ba/home_right_docs/default.aspx?id=34547&langTag=bs-BA

⁷³Ministarstvo finansija i trezora, Priručnik za pripremu dokumenta „Budžet za građane“ budžetskih korisnika na nivou Bosne i Hercegovine, 2024. <https://www.mft.gov.ba/Content/OpenAttachment?id=b62cb255-90c5-49fd-9bf8-fbf4a54e4905&lang=bs>

⁷⁴U 2023. godini to su bili Ministarstvo odbrane BiH, Sud BiH, Ministarstvo vanjskih poslova BiH, Ured za veterinarstvo BiH, Ministarstvo komunikacija i prometa BiH, Ministarstvo financija i trezora BiH i Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH. U 2024. godini to su bili Ministarstvo odbrane BiH, Ministarstvo vanjskih poslova BiH, Ministarstvo finansija i trezora BiH, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, Ministarstvo sigurnosti BiH, Regulatorna agencija za komunikacije BiH, Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH.

⁷⁵Partnerstvo za otvorenu vlast, Bosna i Hercegovina, <https://www.opengovpartnership.org/members/bosnia-and-herzegovina/commitments/BA0004/>

⁷⁶Agencija za statistiku, Žene i muškarci u Bosni i Hercegovini, Sarajevo 2023,

https://bhas.gov.ba/data/Publikacije/Bilteni/2024/FAM_00_2023_TB_1_BS.pdf; Agencija za statistiku, Bosna i Hercegovina u brojkama, Sarajevo 2024, https://bhas.gov.ba/data/Publikacije/Bilteni/2024/NUM_00_2023_TB_1_BS.pdf;

⁷⁷Alen Mrgud (šef Odjeka za uredništvo i publikovanje, Agencija za statistiku), intervju s istraživačkim osobljem MNI-ja, 14. februara 2025.

⁷⁸Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine, zapisnik s 8. sjednice Savjetodavnog vijeća inicijative POV,

<http://www.mpr.gov.ba/reload/default.aspx?id=10936&langTag=bs-BA>

⁷⁹Ibid.

⁸⁰Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine, zapisnik s 9. sjednice Savjetodavnog vijeća inicijative POV,

<http://www.mpr.gov.ba/reload/default.aspx?id=10936&langTag=bs-BA>

⁸¹Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine, Izvještaj o provedbi Akcionog plana Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za provedbu inicijative „Partnerstvo za otvorenu vlast“ za period 2022-2024, decembar 2023,

<http://www.mpr.gov.ba/reload/default.aspx?id=10936&langTag=bs-BA>

⁸²Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine, Izvještaj o provedbi Akcionog plana Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za provedbu inicijative „Partnerstvo za otvorenu vlast“ za period 2022-2024, decembar 2023. godine,

<http://www.mpr.gov.ba/reload/default.aspx?id=10936&langTag=bs-BA>

⁸³Mevludin Džindo (pomoćnik direktora, Sektor za koordinaciju borbe protiv korupcije), korespondencija s MNI-om, 3. marta 2025.

⁸⁴Samra Filipović-Hadžiadbić (direktorica Agencije za ravnopravnost spolova BiH), korespondencija s MNI-om, 26. februara 2025.

⁸⁵Ibid.

⁸⁶Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine, Izvještaj o provedbi Akcionog plana Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za provedbu inicijative „Partnerstvo za otvorenu vlast“ za period 2022-2024, decembar 2023. godine,

<http://www.mpr.gov.ba/reload/default.aspx?id=10936&langTag=bs-BA>